

0.1 Rast prašičev

0.1.1 Pitovne lastnosti

Masa živali (M) je masa na dan merjenja.

Starost živali (S) je število dni od rojstva do konca izbranega obdobja.

Trajanje pitanja (ΔS_{zk}) je število dni med začetkom (z) in koncem (k) izbranega obdobja. Meri hitrost rasti.

$$\Delta S_{zk} = S_k - S_z \quad [1]$$

Prirast (P_{zk}) je sprememba mase med začetkom in koncem izbranega obdobja.

$$P_{zk} = M_k - M_z \quad [2]$$

Dnevni prirast (dP_{zk}) je povprečna sprememba mase posamezne živali na dan v izbranem obdobju. Meri hitrost rasti.

$$dP_{zk} = \frac{P_{zk}}{\Delta S_{zk}} \quad [3]$$

Konzumacija krme (K_{zk}) je skupna količina zaužite krme v izbranem obdobju. Sinonimi: zauživanje krme, zaužita krma. Pri individualnem preizkusu jo izmerimo tako, da vsoti mas vseh obrokov odštejemo mase morebitnih ostankov krme v koritu in maso vse odstranjene krme. Ker raztrosa krme običajno ne moremo meriti, je vštet med zaužito krmo. Pri pitancih računamo povprečno konzumacijo krme na žival.

Dnevna konzumacija krme (dK_{zk}) je povprečna količina zaužite krme na dan v izbranem obdobju. Sinonimi: dnevno zauživanje krme, dnevno zaužita krma.

$$dK_{zk} = \frac{K_{zk}}{\Delta S_{zk}} \quad [4]$$

Izkoriščanje krme (IK_{zk}) je povprečna poraba krme za enoto prirasta v izbranem obdobju. Sinonimi: konverzija krme, poraba krme za enoto prirasta.

$$IK_{zk} = \frac{K_{zk}}{P_{zk}} \quad [5]$$

Vzdrževalna krma (VK_{zk}) je povprečna poraba krme za vzdrževanje na enoto prirasta v izbranem obdobju.

$$VK_{zk} = \frac{(0.8072 * M_k^{0,56}) - (0.8072 * M_z^{0,56})}{2} * dP_{zk} \quad [6]$$

Produksijska krma (PK_{zk}) je povprečna poraba krme za prirejo na enoto prirasta v izbranem obdobju.

$$PK_{zk} = K_{zk} - VK_{zk} \quad [7]$$

Neto dnevni prirast (NDP) je povprečni dnevni prirast mase toplih polovic (M_t) od rojstva do zakola.

$$NDP = \frac{M_t}{S_k} \quad [8]$$

Tabela 1: Faze pitanja in kategorije prašičev v pitanju

Kategorija	Faza priraje	od	do
Sesni pujski		rojstva	odstavitve
Tekači	vzreja	odstavitve	25-30 kg
Pitanci			
	predpitanje	25-30 kg	55-60 kg
	pitanje	55-60 kg	100-110 kg
	pitanje na večjo maso	100-110 kg	zakola

0.1.2 Pitovna čreda

Proizvodni obrat je reja lahko namenjen pitanju, razmnoževanju in selekciji ali pa samo posameznim od teh proizvodnih usmeritev. Pri načrtovanju obratov in planiranju priraje je potrebno najprej določiti osnovni namen reje prašičev.

Obrat črede pomeni spremljanje števila posameznih kategorij prašičev, načrtovanje potrebnega števila živali ob naselitvi in števila živali izselitvi v posameznih fazah priraje, obnova plemenske črede in spremljanje osnovnih parametrov priraje ter zasedenosti objektov.

Prasilišče je hlev ali oddelek, namenjen doječim svinjam s pujski. Svinje naselimo v prasilišče 7 dni pred predvidenim rokom prsitve in izpraznimo praviloma ob odstavitvi.

Vzrejališče je hlev ali oddelek, v katerega uhlevimo odstavljene pujske. Prašiče v njem imenujemo tekači. V vzreji imamo dve fazi: vzreja I in vzreja II, ki sta časovno enako dolgi.

Pitališče je hlev ali oddelek, v katerem so uhlevljeni pitanci. Pogosto je razdeljen na pododdelke za lažje pitance (25(30) do 55(60) kg), pitance (55(60) do 100(110) kg) in težje pitance (nad 100(110) kg). Najpogosteje imamo v pitanju dve fazi, prvo imenujemo predpitanje in drugo pitanje.

Pitanje je faza reje prašičev nad 25 do 30 kg. Lahko je enovito, lahko pa je razdeljeno na predpitanje, pitanje in pitanje na večjo maso.

0.1.3 Kategorije prašičev pitovne črede

Sesni pujski so prašiči od rojstva do odstavitve in so v tem času pri svinji.

Tekači so prašiči od odstavitve do telesne mase med 25 in 30 kg. Začetna masa je odvisna od starosti pujskov ob odstavitvi: pri starosti 18-23 dni tehtajo masa ~6.5 kg; pri starosti 27-30 dni pa tehtajo ~7.5-8 kg.

Pitanci so svinjke, merjasci in kastrati, preseljeni iz vzrejališča v pitališče in namenjeni za zakol. Razdelimo jih na tri podskupine glede na maso.

Mase med kategorijami se prilagajajo hitrosti rasti na posameznih intervalih, kajti turnusi pri posameznih proizvodnih fazah morajo biti usklajeni. Ob menjavi kategorij se prašiče praviloma preseli, da se jim dodeli večje površine in zamenja krma. Zaradi zmanjševanja stroškov preseljujejo prašiče vedno mlajše. Da zmanjšajo strošek dela za preseljevanje, čiščenje in razkuževanje, ukinjajo posamezne faze pitanja, tehnologija krmljenja pa omogoča menjavo krme. Z ukinjanjem preseljevanja se izboljša dobrobit, saj je vsako preseljevanje za prašiče stres. Novo okolje in morebitno mešanje lahko spodbudijo ponovno vzpostavljanje hierarhičnega reda med prašiči v kotcu.

Svinjke so ženske živali v pitanju.

Kastrati so kastrirane moške živali.

0.1.4 Tehnološki parametri pri obratu črede

Kapaciteta objekta je število zrejenih prašičev, ki predstavljajo glavni proizvod reje, v enem letu. Lahko izračunavamo tudi kapaciteto posameznih hlevov, posameznih oddelkov, da uskladimo faze prireje.

Dolžina turnusa je čas med dvema zaporednima uhlevitvama skupin živali v hlev, oddelek ali v rejo. Turnus obsega:

- pripravo hleva (čiščenje, razkuževanja, počivanje objekta, vzdrževalna dela),
- preseljevanje (naseljevanje in izseljevanje),
- čas zadrževanja živali v objektu.

Oddelek je izpraznjen, ko v njem ni več nobenega prašiča. Če želimo manjšo skupino prašičev zadržati, jih preselimo v rezervne, prazne kotce izven oddelka.

Priprava hleva obsega čiščenje, dezinfekcijo in počivanje objekta. Čas, ki je za to potreben, je odvisen od izvedbe hleva (načina odstranjevanja gnoja, oblike kotcev, oblike krmilnega in napajalnega sistema. Samo čiščenje se lahko začne na dan izselitvi. navadno vsaj 1 - 2 dni.

Preseljevanje se izvaja med posameznimi proizvodnimi fazami. Hkrati se lahko izvede vzorčna tehtanja in merjenja prašičev ter sortiranje glede na maso. Preseljevanje obsega 1 dan za vselitev in 1 dan za izselitev. Prostor moramo predvideti tako v oddelku, od koder prašiče izseljujemo, kot v oddelku, kamor jih bomo vselili.

Čas zadrževanja živali v oddelku je odvisen od sistema uhlevljanja in izhlevljanja prašičev. Ločimo:

1. Kontinuirani sistem: naseljujemo prašiče po posameznih kocih večkrat, ko posamezne skupine dosežejo izbrano maso, tudi izseljujemo posamezne kotce. Prašiči se naselijo in izselijo pri predvideni
2. Sistem "hkrati noter - hkrati ven": vse prašiče naselimo istočasno, po možnosti jih grupiramo po masi in spolu, tudi izselimo jih hkrati.
3. Sistem selektivne prodaje: vse prašiče naselimo istočasno, a jih izselimo v več (običajno dveh ali treh) skupinah. Ta sistem je praktičen le v proizvodni fazi pred prodajo.

v objektu vpliva na število potrebnih mest v posameznih oddelkih. Proizvodne faze so različne v osnovni in obratni čredi. Pri obratni čredi pomembno število mest v pitališču. Za posamezne faze pitanja je povezan z začetno in s končno maso ter z dnevnim prirastom na posameznem intervalu. V praksi pa morajo rejci dolžino turnusov usklajevati tako, da spreminjajo začetno in končno maso.

$$Z_1 = \frac{m_k - m_z}{dP_{zk}} \times 1000 \quad [9]$$

$$Z_2 = S_k - S_n \quad [10]$$

$$Z_3 = S_{max} - S_n \quad [11]$$

Kjer pomeni:

Z – čas zadrževanja prašičev v objektu (dni),

d_p – dnevni prirast (g/dan),

m_k – končna masa (kg),

m_z – začetna masa (kg).

Pri selektivni prodaji iz skupine izhlevljamo prašiče dva- do tri-krat, da s tem dosežemo večjo izenačenost na liniji klanja. Čas zadrževanja prašičev v oddelku se zato lahko podaljša, in sicer

V vzrejališčih in pitaliških na dolžino turnusa vpliva velikost težnega intervala in hitrost rasti.

Delež izgub v turnusu zajema izgube pujskov, tekačev in pitancev v posameznih proizvodnih fazah.

$$d_i = \frac{n_z - n_k}{n_z} * 100 \quad [12]$$

Enako enačbo uporabimo tudi za izračun izgub v posameznih fazah prireje.

Kjer pomeni:

d_i – delež izgub v turnusu,

n_z – število vseljenih živali v turnusu,

n_k – število izseljenih živali v turnusu.

Rezultati pitanja pri različnih rejcih. Dopolnite tabelo za rejce 1 do 9 ter manjkajoča polja pri oznaki "Plan"! (vaša dodatna vaja)

Rejec	Št. uhl.	Starost ob uhl. (dan)	Dnevni prirast do uhl. (g/dan)	Masa ob uhl. (kg)	Masa ob uhl. - skup. (kg)	Masa ob izhl. (kg)	Dnevni prirast v pit. (g/dan)	Traj. pit. (dan)	Št. izhl.	Masa ob izhl. - skup. (kg)	Starost ob izhl. (dan)	SPK - skup. (kg)	SPK za 1 žival (kg)	DPK (kg/dan)	Izkor. krme	Izgube v pit. (%)	Št. turn. na leto
1	120	84		31.2		106.8		108.9	114			29303					
2	280	80		29.2		110.3		115.0	271			70330					
3	320	76		28.4			810	95.1	307					2.69			
4	200		384	30.3		112.1		103.0	195					2.50			
5	300		342	29.1			560	137.9	293						3.52		
6	210	77		29.5		109.7	800		206					2.65			
7	110	75			3168	110.2	720	99.8	104			26883					
8	420	87	367				820			47082				2.69			
9	250	74	388				880		246	26617					3.11		
Plan	X	84	360	30.2	X	102.0	855		X	X		X			2.80	2.0	
10	310	81	367			112.4	770			33158					3.05		
11	210		365	29.9			650		205	21464					3.18		
12	420	85			12936			99.6	408	44268		102079					

SPK – skupna poraba krme, DPK – povprečna dnevna poraba krme na žival

Primerjaj rezultate rejcev z oznakama 8 in 9 s planom!

Reja	Lastnost	Mesec												Skupaj
		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec	
A	DP (g/dan)	798	771	771	783	766	731	721	764	700	722	770	798	758
	IK	3.23	3.24	3.24	3.21	3.24	3.26	3.25	3.22	3.23	3.28	3.36	3.27	3.25
	IZG (%)	1.35	3.15	3.15	2.48	2.04	3.39	2.78	2.43	1.80	2.35	2.88	1.74	2.46
	MES (%)	59.8	60.1	60.1	60.1	60.4	60.5	60.5	59.7	60.7	60.3	60.3	59.7	60.2
B	DP (g/dan)	770	779	779	791	779	758	720	713	678	751	783	773	756
	IK	3.29	3.23	3.23	3.05	3.22	3.09	3.20	3.11	3.20	3.14	3.20	3.23	3.18
	IZG (%)	2.13	1.24	1.24	2.68	1.23	2.95	1.77	3.70	3.97	3.26	2.88	0.84	2.32
	MES (%)	60.6	60.4	60.4	60.7	61.0	61.3	61.4	61.5	61.6	61.2	61.3	61.1	61.0

Komentirajte spremembe dnevne prirasta (DP), izkoriščanja krme (IK), izgub v pitanju (IZG) ter mesnatosti (MES) po mesecih za dve reji! Primerjate tudi obe reji med sabo! Ali se vam zdi, da vam za boljšo primerjavo rej manjka(-jo) še katera/e lastnost(-i)? Če je odgovor pritrdilen, jo/jih navedite in pojasnite.

0.2 Vaje

0.2.1 Selekcija

Poglavje o selekciji smo običajno obdelali v veliki meri

0.2.1.1 Genotipi prašičev

Naloga 1(7 T): Odgovorite na naslednja vprašanja za izbrano pasmo, ki jo redimo v Sloveniji!

- a) (2 T) Navedite najpomembnejše karakteristike, po katerih pasmo prepoznamo!
- b) (1 T) Katero vlogo ima pasma v rejskem programu?
- c) (4 T) Katere proizvodne lastnosti jo odlikujejo? Katere slabosti pogosto opažamo pri tej pasmi?

Naloga 2(7 T): Odgovorite na naslednja vprašanja za izbrano križanje, ki ga uporabljamo v Sloveniji!

- a) (2 T) Opišite lastnosti zunanosti pri hibridu!
- b) (1 T) Katero vlogo ima hibrid v rejskem programu?
- c) (4 T) Katere proizvodne lastnosti ga odlikujejo? Katere slabosti lahko pričakujemo pri tem genotipu?

Naloga 3(8 T): Odgovorite na naslednja vprašanja za izbrani pasmi, ki jo redimo v Sloveniji!

- a) (4 T) Navedite značilnosti izbranih dveh pasem, po katerih ju ločimo!
- b) (4 T) Primerjajte proizvodne lastnosti izbranih pasem?
- c) (2 T) V katerih bi rejcu priporočali eno ali drugo pasmo?

Naloga 4(8 T): Rejec bi rad vzrejal plemenske mladice hibrida 12 (oz. druge maternalne hibride).

- a) (2 T) Katere pasme naj bi bile plemenske svinje v njegovi čredi?
- b) (2 T) Katere pasme naj bi bili plemenski merjasci v njegovi čredi?
- c) (2 T) Ali je potrebno preverjati sorodstvo med potencialnima staršema pri pripustih, namenjenih za vzrejo hibrida 12? Utemeljite!
- d) (2 T) Ali je potrebno preverjati sorodstvo pri priporočenih parjenjih mladic hibrida 12? Utemeljite!
- e) (2 T) Kateri je osnovni namen pujskov svinj hibrida 12? Utemeljite!
- f) (2 T) S katerimi merjasci naj bi pripustil mladice za prodajo, če kupec želi kupiti breje mladice?

Naloga 5(8 T): Rejec bi rad vzrejal plemenske merjasce hibrida 54 (oz. druge terminalne hibride).

- a) (2 T) Katere pasme naj bi bile plemenske svinje v njegovi čredi?
- b) (2 T) Katere pasme naj bi bili plemenski merjasci v njegovi čredi?
- c) (2 T) Ali je potrebno preverjati sorodstvo med potencialnima staršema pri pripustih, namenjenih za vzrejo hibrida 54? Utemeljite!
- d) (2 T) Ali je potrebno preverjati sorodstvo merjascev hibrida 54 z priporočenimi genotipi svinj? Utemeljite!
- e) (2 T) Kateri je osnovni namen pujskov hibrida 54? Utemeljite!
- f) (2 T) Kateri je osnovni namen pujskov, potomcev merjascev hibrida 54? Utemeljite!

Naloga 6(8 T): Odgovorite na naslednja vprašanja o genotipih prašičev!

- a) (2 T) Naštejte maternalne pasme prašičev v Sloveniji!
- b) (2 T) Navedite avtohtone pasme prašičev v Sloveniji!
- c) (2 T) Naštejte paternalne pasme prašičev v Sloveniji!
- d) (2 T) Naštejte terminalne pasme prašičev v Sloveniji!
- e) (2 T) Naštejte maternalne hibride prašičev v Sloveniji!
- f) (2 T) Naštejte paternalne hibride prašičev v Sloveniji!
- g) (2 T) Naštejte terminalne hibridi prašičev v Sloveniji!
- h) (3 T) Kateri genotipi lahko služijo kot maternalni/paternalni/terminalni genotipi?
- i) (3 T) Kateri genotipi so primerni za pitanje na večjo maso in zakaj?

Naloga 7(8 T): Rejec ima svinje hibrida 12 (podobna vprašanja, če je pasma 11, 22, 33, 44, 55, hibrid 21, 54).

- a) (2 T) Kateri genotip merjasca mu priporočate in zakaj?
- b) (2 T) Kateri genotip merjasca mu odsvetujete in zakaj?
- c) (2 T) Kaj naj bi bil osnovni namen vzreje pujskov, potomcev križanja svinj hibrida 12 in merjascev hibrida 54?
- d) (2 T) Kateri genotip pujskov dobite, če uporabite pri parjenju merjasca pietren?
- e) (2 T) Ali so pujski svinj hibrida 12 in merjasca pasme durok primerni za vzrejo plemenskega podmladka? Utemeljite!

Naloga 8(8 T): Rejec ima svinje pasme krškopoljski prašič!

- a) (2 T) Kateri/-e genotip/-e merjasca mu priporočate in zakaj?
- b) (2 T) Kateri/-e genotip/-e merjasca mu odsvetujete in zakaj?
- c) (2 T) Kaj naj bi bil osnovni namen vzreje pujskov pasme krškopoljski prašič?
- d) (2 T) Kateri genotip pujskov dobite, če uporabite pri parjenju merjasca pietren?
- e) (2 T) Ali so pujski svinj pasme krškopoljski prašič in merjasca pasme durok primerni za vzrejo plemenskega podmladka? Utemeljite!

Naloga 9(8 T): Rejec vzreja merjasce pasme pietren (oz. druge izbrane pasme).

- a) (2 T) Katerega genotipa sta starša (mati in oče)? Utemeljite!
- b) (2 T) Kdaj bi kupcu merjascev priporočali nakup merjasca pietren?

0.2.1.2 Rejska dokumentacija in informacijski sistem

Naloga 10(8 T): Za dnevnik pripustov (prasitev, odstavitov, izločitev, tetoviranja, preizkusa) odgovorite na naslednja vprašanja.

- a) (1 T) Čemu je dnevnik namenjen?
- b) (1 T) Kdaj se dnevnik izpolnjuje?
- c) (1 T) Kdo naj bi ga izpolnjeval?
- d) (3 T) Kaj mora biti na njem zapisano?
- e) (2 T) Čemu služijo podatki, zapisani na izbranem dnevniku?
- f) (3 T) V katerih primerih naj bi rejci dnevnike posredovali rejski organizaciji oz. njeni strokovni službi?

Naloga 11(8 T): (Hlevska) kartica svinje (merjasca)

- a) (1 T) Čemu je (hlevska) kartica svinje namenjena?
- b) (1 T) Čemu je namenjena prva stran (hlevske) kartice svinje?
- c) (1 T) Čemu je namenjena zadnja stran (hlevske) kartice svinje?
- d) (1 T) Pojasnite razliko med hlevsko kartico in kartico svinje?
- e) (1 T) Kdaj se prva stran hlevske kartice svinje izpolnjuje?
- f) (1 T) Kje naj bi bila hlevska kartica svinje nameščena in zakaj?
- g) (1 T) Kdo naj bi jo izpolnjeval?
- h) (4 T) Kaj mora biti na (hlevski) kartici svinje zapisano?
- i) (2 T) Čemu služijo podatki, zapisani na (hlevski) kartici svinje?
- j) (2 T) Komu služijo podatki, zapisani na (hlevski) kartici svinje?

Naloga 12(8 T): Zootehniški certifikat

- a) (1 T) Čemu je namenjeno zootehniško spričevalo po evropski zakonodaji?
- b) (1 T) Kdo lahko izdaja zootehniški certifikat?
- c) (1 T) Za katere živali se izdaja zootehniško spričevalo?
- d) (1 T) Koliko generacij prednikov je zapisanih na zootehniškem spričevalu?

0.2.1.3 Preizkus in odbira plemenskega podmladka

Naloga 13(8 T): Potek preizkusa merjascev/mladic

- a)(3 T) Kdaj tehtamo merjasce/mladice v preizkusu?
- b) (2 T) Kako izvedemo preizkus za občutljivost na stres pri merjascih/mladicah v preizkusu?
- c) (2 T) Kdaj naselimo plemenski podmladek v preizkus?
- d) (2 T) Kdaj zaključimo preizkus merjascev/mladic?
- e) (2 T) Kdaj ocenjujemo zunanost plemenskega podmladka?
- f) (2 T) Kdaj preštejemo število funkcionalnih seskov pri plemenskem podmladku?
- g) (3 T) Kdaj in kako merimo debelino hrbtno slanine pri merjascih/mladicah?

Naloga 14(5 T): Predstavite preizkus lastne proizvodnosti v pogojih reje pri mladica!

Naloga 15(5 T): Predstavite preizkus lastne proizvodnosti v pogojih reje pri merjascih!

Naloga 16(8 T): Odbira plemenskega podmladka

- a) (2 T) Kdaj odberemo plemenski podmladek?
- 17(2 T) Kdaj preverjamo napovedi skupne plemenske vrednosti pri plemenskih merjascih v rabi?
- 18(2 T) Kdaj preverjamo napovedi skupne plemenske vrednosti pri plemenskih svinjah v rabi?
- a) (2 T) Na osnovi česa odberemo plemenski podmladek?
- b) (2 T) Na osnovi česa razvrščamo plemenski podmladek v kakovostne razrede?
- c) (4 T) Za katere lastnosti napovedujemo plemenske vrednosti pri izbranem genotipu?
- d) (4 T) Kako so sestavljene skupne plemenske vrednosti za izbrani genotip?

- e) (5 T) Predstavite odbiro terminalnih genotipov merjascev!
- f) (5 T) Predstavite odbiro čistopasemskih mladice!
- g) (5 T) Predstavite preizkus lastne proizvodnosti v pogojih reje pri merjascih!
- h) (3 T) Naštejte in predstavite kakovostne razrede pri odbiri merjascev izbranega genotipa!
- i) (3 T) Naštejte in predstavite kakovostne razrede pri odbiri mladice izbranega genotipa!
- j) (3 T) Kako in kdaj pri odbiri plemenskega podmladka upoštevamo lastnosti zunanosti?
- k) (3 T) Predvsem katere lastnosti zunanosti upoštevamo pri odbiri plemenskega podmladka izbranega spola?
- l) (3 T) Kaj pomeni, če je rang plemenske mladice 3,5?
- m) (3 T) Kaj pomeni, če je rang plemenske mladice 96,5?
- n) (3 T) Kako napovedi plemenskih vrednosti za izbrane lastnosti združimo v skupno plemensko vrednost?

0.2.1.4 Označevanje prašičev

Naloga 19(3 T): Odgovorite na naslednja vprašanja o seznamu živali!

- a) (3 T) Pojasnite razliko med registrsko in rodovniško številko pri prašičih!
- b) (3 T) Kdaj in katerim prašičem podelimo evidenčno (rodovniško, registrsko, ušesno) številko?
- c) (3 T) Katere prašiče označujemo individualno pri sodobnih genotipih in kdaj?
- d) (3 T) Katere prašiče označujemo individualno pri pasmi krškopoljski prašič in kdaj?
- e) (4 T) S katero oznako označujemo prašiče individualno in kako je sestavljena?

Naloga 20(3 T): Svinja je ob prvi pravitvi dobila zaporedno številko 526 v seznamu živali z oznako 88. V prvem gnezdu je imela 10 živorojenih pujskov in 2 mrtvorojena pujska, v drugem pa 9 živorojenih pujskov in 2 mrtvorojena pujska.

- a) (1 T) Kako imenujemo oznako (številko), ki jo podelimo pujsku?
- b) (3 T) Podelite oznake prvemu označenemu pujsku iz prvega, drugega in tretjega gnezda!
- c) (1 T) Kdaj podelimo materi evidenčno (rodovniško, registrsko) številko?
- d) (2 T) Napišite evidenčno (rodovniško, registrsko) številko matere?

Naloga 21(3 T): Svinja se je rodila na območju, kjer svinje vpisujejo v seznam živali z oznako 31 in bila kot mladica prodana na območje, pokrito s seznamom živali z oznako 30. V seznam je bila vpisana pod zaporedno oznako 6839. V prvem gnezdu je imela 10 živorojenih in 2 mrtvorojena pujska, v drugem se skotilo 11 živorojenih pujskov, mrtvorojenih pujskov ni bilo. V tretjem gnezdu je svinja skotila 15 pujskov, od tega je bil 1 pujsk mrtvorojen.

- a) (1 T) Kako imenujemo oznako (številko), ki jo podelimo pujsku?
- b) (3 T) Podelite oznake prvemu označenemu pujsku iz prvega, drugega in tretjega gnezda!
- c) (3 T) Podelite oznake drugemu označenemu pujsku iz prvega, drugega in tretjega gnezda!
- d) (3 T) Podelite oznake prvemu označenemu pujsku iz četrtega gnezda!
- e) (2 T) Katerih oznak nismo podelili v prvem gnezdu!
- f) (1 T) Kdaj podelimo materi evidenčno (rodovniško, registrsko) številko?
- g) (2 T) Napišite evidenčno (rodovniško, registrsko) številko matere!

Naloga 22(3 T): Svinja z oznako 30-7915-10 je vpisana v seznam živali s serijsko oznako 41 pod zaporedno številko 8635. V prvem gnezdu je imela 10 živorojenih pujskov in 3 mrtvorojene pujske, v drugem 11 živorojenih pujskov in 1 mrtvorojenega pujska.

- a) (3 T) Podelite oznake pujskom iz drugega gnezda!
- b) (1 T) Kako imenujemo oznako (številko), ki jo podelimo pujsku?
- c) (2 T) Katerih oznak nismo podelili v prvem gnezdu!
- d) (1 T) Kdaj je mati dobila ušesno številko?
- e) (2 T) Napišite evidenčno (rodovniško, registrsko) številko matere pujskov!
- f) (2 T) Napišite evidenčno (rodovniško, registrsko) številko matere svinje!
- g) (2 T) Ali je bila ta svinja lahko rojena v desetem zaporednem gnezdu? Obrazložite!

Naloga 23(3 T): Prašič ima oznako 88-1798-5 (oz. 31-9734-15, 02-19756-35,09-36598-10, 32-0-4567).

- a) (1 T) Kako to številko (oznako) imenujemo?
- b) (3 T) Kako je oznaka sestavljena?
- c) (1 T) Ali lahko iz oznake ugotovite, katere pasme/hibrida je prašič? Utemeljite!
- d) (1 T) Ali lahko iz oznake ugotovite, v katerem zaporednem gnezdu je bil prašič verjetno rojen? Utemeljite!
- e) (1 T) Kdaj je žival označena s to številko?
- f) (1 T) Čemu služi ta oznaka?

Naloga 24(3 T): Prašiči, namenjeni pitanju

- a) (1 T) Kdaj označimo prašiče sodobnih genotipov z namenom sledljivosti izvora?
- b) (1 T) Kako označimo prašiče sodobnih genotipov z namenom sledljivosti izvora?

0.2.2 Rast

Naloga 25Kategorije pri rastočih prašičih

- a) (2 T) Kaj so tekači? Kako se imenujejo oddelki, v katerih so naseljeni tekači?
- b) (2 T) Kako imenujemo oddelke, v katere naseljujemo odstavljen pujske?
- c) (2 T) Kaj so pitanci? Kako se imenujejo oddelke, v katerih naseljujemo pitance?
- d) (2 T) Katera kategorija rastočih prašičev je najmanjša in kje so uhlevljeni?

Naloga 26(12 T) Rejec je v pitališče naenkrat uhlevil 240 tekačev pri masi 29,2 kg in starosti 80,7 dni. V pitanju so prašiči dosegli povprečni dnevni prirast 755 g/dan ter dnevno zauživanje 2,37 kg/dan. Izhlevil je 97,9 % od naseljenih prašičev, in sicer po 118 dneh pitanja. Tople klavne polovice so tehtale v povprečju 90.5 kg. Izračunajte:

- a) (2 T)Število izhlevljenih pitancev
- b) (2 T)Maso pitanca ob izhlevitvi
- c) (2 T) Izkoriščanje krme
- d) (2 T) Klavni izplen
- e) (2 T) Skupna poraba krma na pitanca
- f) (2 T) Skupna poraba krma za vse pitance v turnusu
- g) (2 T) Izgube v pitanju
- h) (2 T) Dnevni prirast od rojstva do naselitve v pitanje
- i) (2 T) Dolžina turnusa v pitanju
- j) (2 T) Kolikšna je lahko letna prireja pitancev
- k) (3 T) Definirajte konverzijo krme ter navedite pričakovano vrednost za 100 kg težkega pitanca!

Naloga 27(12 T) Rejec je odstavil naenkrat 385 pujskov pri starosti 34,4 dni in masi 9,2 kg. Od tega je v pitališče uhlevil 366 tekačev pri masi 28.7 kg in starosti 81 dni. V pitanju so prašiči dosegli dnevni prirast 803 g/dan ter dnevno zauživanje 2,48 kg/dan. Izgube v času pitanja so znašale 3.2 %. Pitance so izhlevili pri starosti 171 dni. Klavni izplen je znašal 77,0 %. Izračunajte:

- a) (2 T) Število izhlevljenih pitancev
- b) (2 T) Neto dnevni prirast
- c) (2 T) Maso pitanca ob izhlevitvi
- d) (2 T) Dnevni prirast od rojstva do izhlevitve
- e) (2 T) Dnevni prirast sesnih pujskov
- f) (2 T) Dnevni prirast tekačev
- g) (2 T) Masa klavnega trupa
- h) (2 T) Konverzijo krme
- i) (2 T) Delež izgub v vzreji
- j) (2 T) Turnus v vzreji, pitanju in prasilišču
- k) (2 T) Število turnusov na leto
- l) (2 T) Koliko pitancev lahko rejec vzredi na leto?
- m) (2 T) Kolikšna naj bi bila najmanjša razpoložljiva površina kotca za 30 pitancev?

Naloga 28(12 T) Rejec na leto vzredi 4000 pitancev. Tekače je naselil v pitanje pri masi 28,7 kg in starosti 91 dni. V pitanju so prašiči dosegli dnevni prirast 750 g/dan. Samo v pitanju so porabili 223,2 kg krme na pitanca. Izgube tekom pitanja so bile 3,2 %. Izhlevljeni so bili pri starosti 191 dni. Klavni izplen je znašal 76,8 %, mesnatost pa je znašala 61,2 %. Izračunajte:

- a) (2 T) Število uhlevljenih prašičev v pitanje
- b) (2 T) Neto dnevni prirast
- c) (2 T) Masa pitanca ob izhlevitvi
- d) (2 T) Masa toplih klavnih polovic
- e) (2 T) Konverzija krme
- f) (2 T) Dnevna konzumacija krme
- g) (2 T) Količina mesa na pitanca
- h) (2 T) Dnevni prirast od rojstva do izhlevitve
- i) (2 T) Dolžina turnusa v pitališču
- j) (2 T) Število prašičev spitanih v enem turnusu
- k) (2 T) Število turnusov na leto

Naloga 29(12 T) Rejec je v pitališče naenkrat uhlevil 400 tekačev pri masi 29,3 kg in starosti 80,7 dni. V vzreji je poginilo 25 tekačev, odstavil pa je pujske stare 35 dni in težke 9,2 kg. V pitanju so prašiči dosegli povprečni dnevni prirast 738 g/dan ter dnevno zauživanje 2,41 kg/dan. Neto dnevni prirast je znašal 455 g/dan. Izhlevil je 388 pitancev po 120 dneh pitanja. Izračunajte:

- a) (2 T) Delež izgub v pitanju
- b) (2 T) Starost pitancev ob izhlevitvi
- c) (2 T) Maso pitanca ob izhlevitvi
- d) (2 T) Masa toplih klavnih polovic
- e) (2 T) Klavni izplen
- f) (2 T) Izkoriščenje krme

- g) (2 T) Število turnusov v pitališču
- h) (2 T) Dnevni prirast od rojstva do odstavitve
- i) (2 T) Dnevni prirast od rojstva do konca pitanja
- j) (2 T) Koliko pitancev na leto lahko rejec vzredi v tem hlevu?

Naloga 30(12 T) Rejec je uhlevil 520 tekačev pri masi 28,7 kg in starosti 81,7 dni. V pitanju so prašiči dosegli dnevni prirast 803 g/dan pri dnevna konzumaciji krme 2.48 kg/dan. Izgube tekom pitanja so bile 2,88 %. Izhlevljeni so bili pri starosti 167,7 dni. Izračunajte.

- a) (2 T) Število izhlevljenih živali
- b) (2 T) Trajanje pitanja
- c) (2 T) Masa pitanca ob izhlevitvi
- d) (2 T) Izkoriščanje krme
- e) (2 T) Trajanje turnusa v pitanju

Naloga 31(12 T) Rejec je v pitališče uhlevil tekače pri starosti 75,5 dni. V pitanju so prašiči dosegli povprečni dnevni prirast 760 g/dan ter izkoriščanje krme 3,10. Izhlevil je 98,0 % od uhlevljenih, in sicer po 106 dneh pitanja s skupno maso 16228.4 kg. Prašiči so v povprečju dosegali klavni izplen 75,8 % in maso toplih klavnih polovic 80,42 kg. Izračunajte:

- a) (2 T) Prirast prašiča v pitanju
- b) (2 T) Dnevni prirast od rojstva do naselitve v pitanje
- c) (4 T) Število uhlevljenih pitancev
- d) (2 T) Dnevna konzumacija krme
- e) (2 T) Starost ob izhlevitvi

Naloga 32 Rejec je hkrati odstavljal 170 pujskov starih 34 dni pri povprečni masi 8,7 kg. V pitališče je hkrati uhlevil tekače pri starosti 75,5 dni. V pitanju so prašiči dosegli povprečni dnevni prirast 770 g/dan ter izkoriščanje krme 3,15. Izhlevil je 98,0 % od uhlevljenih, in sicer po 106 dneh pitanja s skupno maso 18011,7 kg. Na liniji klanja so s prašiči dosegli mesnatost 61,2 % pri povprečni masi toplih klavnih polovic 87,4 kg. Klavni izplen je znašal 76,8 %. Izračunajte:

- a) (4 T) Telesna masa tekačev ob preselitvi v pitališče
- b) (4 T) Število naseljenih tekačev v pitanje
- c) (2 T) Dnevna poraba krme na pitanca
- d) (2 T) Koliko znaša turnus v vzrejališču?
- e) (6 T) Skicirajte kotec za vzrejo tekačev. Napišite predpostavke, navedite osnovne izmere in namestite najosnovnejšo opremo v kotec.
- f) (3 T) Skicirajte oddelek vzrejališča s kotci (brez detajlov in opreme) za eno skupino. Navedite tudi zunanje mere hleva!

0.2.3 Mesnatost

Naloga 33(3 T) Odgovorite na vprašanja!

- a) (3 T) Na osnovi česa razvrščamo klavne trupe v kategorije na liniji klanja?
- b) (3 T) Kako na liniji klanja ločimo trup svinjke od kastrata?
- c) (3 T) Kako na liniji klanja prepoznamo trup izločene plemenske svinje?
- d) (3 T) Navedite glavne klavne kose trupa prašiča! Pripisite kategorijo, v katero jih razvrščamo!
- e) (3 T) Definirajte meritev M! Kako natančno se jo meri?
- f) (3 T) Definirajte meritev S! Kako natančno se jo meri?
- g) (3 T) Kaj je klavni izplen? Navedite pričakovano vrednost pri povprečno težkih pitancih!
- h) (3 T) Kaj je v državah EU najpogosteje osnova za plačevanje klavnih trupov prašičev?

Naloga 34(3 T) Glede na delež mesa razvrstite naslednje trupe v tržne razrede:

Mesnatost	Tržni razred	Mesnatost	Tržni razred	Mesnatost	Tržni razred
45,0 %	_____	58,3 %	_____	65,0 %	_____
60,0 %	_____	40,0 %	_____	60,1 %	_____
49,0 %	_____	105,2 %	_____	39,9 %	_____
49,9 %	_____	51,0 %	_____	55,0 %	_____

Naloga 35(3 T) Glede na delež mesa razvrstite naslednje trupe v tržne razrede:

Mesnatost	Tržni razred	Mesnatost	Tržni razred	Mesnatost	Tržni razred
54,5 %	_____	48,3 %	_____	65,7 %	_____
50,0 %	_____	59,9 %	_____	29,1 %	_____
48,5 %	_____	88,3 %	_____	39,9 %	_____
39,9 %	_____	55,1 %	_____	119,2 %	_____

Naloga 36(3 T) Zapišite šifro in ime kategorije naslednjim garanim klavnim trupom!

a)	Opis garanega trupa	Šifra	Ime kategorije
b)	Kastrat, 19,5 kg	_____	_____
c)	Svinjka, 58,5 kg	_____	_____
d)	Svinjka, 25,0 kg	_____	_____
e)	Kastrat, 50,0 kg	_____	_____
f)	Kastrat, 125 kg	_____	_____
g)	Merjasec, 120,0 kg	_____	_____
h)	Merjasec, 80,0 kg	_____	_____
i)	Svinjka, 25,1 kg	_____	_____
j)	Svinjka, 29,9 kg	_____	_____
k)	Svinja, 139,9 kg	_____	_____
l)	Merjasec, 47,0 kg	_____	_____
m)	Merjasec, 25,0 kg	_____	_____
n)	Svinja, 119,9 kg	_____	_____

Naloga 37 Zapišite šifro in ime kategorije naslednjim garanim klavnim trupom:

a)	Opis garanega trupa	Šifra	Ime kategorije
b)	Merjasec, 65,0 kg	_____	_____
c)	Svinjka, 86,0 kg	_____	_____
d)	Svinjka, 19,0 kg	_____	_____
e)	Kastrat, 110,0 kg	_____	_____
f)	Kastrat, 125,0 kg, brez glave	_____	_____
g)	Merjasec, 46 kg	_____	_____
h)	Merjasec, 50,5 kg	_____	_____
i)	Kastrat, 50,0 kg	_____	_____
j)	Kastrat, 49,0 kg, brez glave	_____	_____
k)	Svinja, 139,0 kg	_____	_____
l)	Svinjka, 139,0 kg	_____	_____